

Dr. Kende György mk. ezredes,
a HM Haditechnikai Intézet tudományos igazgatója
Gönczi Sándor mk. alezredes,
a HM Haditechnikai Intézet Tudományos Elemző Osztály osztályvezetője
Simon Attila mk. őrnagy,
a HM Haditechnikai Intézet Tudományos Elemző Osztály osztályvezető-helyettese

HAZÁNK BEKAPCSOLÓDÁSI LEHETŐSÉGEI A NATO KUTATÁSI-FEJLESZTÉSI SZERVEZETÉNEK TEVÉKENYSÉGÉBE

Bevezetés

A hazai haditechnikai kutatás és fejlesztés *jelentős eseménye* volt, amikor hazánk NATO-hoz való csatlakozásának folyamatában, 1998 végén a HM Haditechnikai Intézet azt a megtisztelő feladatot kapta, hogy kapcsolódjon be a *NATO Kutatási és Technológiafejlesztési Szervezetének* tevékenységébe, és képviselje Magyarországot a NATO e magas szintű fórumán. Ez *jelentős távlatokat* nyitott meg nemcsak haderőnk, de a magyar kutatás és műszaki fejlesztés egészének vonatkozásában is.

I. A SZERVEZET

A *NATO Kutatási és Technológiafejlesztési Szervezete* (Research and Technology Organization - *RTO*) a NATO-n belül az *egyetlen* olyan szervezet, amely a *védelmi célú kutatást és technológiafejlesztést* állítja tevékenységeinek középpontjába. Rendeltetése az *együttműködésen* alapuló kutatás és információcsere irányítása és segítése. Feladata az, hogy *támogassa* a nemzetek védelmi célú kutatásainak és technológiafejlesztéseinek fejlődését és hatékony alkalmazását a szövetség *katonai követelményeinek teljesítése* érdekében, hogy *fenntartsa* a vezető szerepet a technológia területén, és hogy *tanácsokkal szolgáljon* a NATO és a nemzetek döntéshozói számára. Rendeltetésének teljesítésében az RTO-t *nemzeti szakértők széleskörű hálózata* segíti. Munkája során *egyeztet* a kutatásban és technológiafejlesztésben érintett és érdekelt más NATO-testületekkel.

Az RTO tevékenységét az *Észak-atlanti Tanács* (North Atlantic Council - *NAC*) felügyeli a *Katonai Bizottságon* (Military Committee - *MC*) és a *Nemzeti Fegyverzeti Igazgatók Értekezletén* (Conference of National Armaments Directors - *CNAD*) keresztül.

Az MC *ajánlásokat* dolgoz ki a NATO politikai szervei számára a közös védelmet illetően szükségesnek ítélt intézkedésekre vonatkozóan. Fő feladata a katonai elvekkel és stratégiával kapcsolatos *iránymutatás és tanácsadás*. A katonai kérdéseket illetően segíti a NATO főparancsnokait, felelős a szövetség katonai tevékenységeinek általános vezetéséért az Észak-atlanti Tanács felhatalmazásával, valamint az MC ügynökségeinek hatékony működésért.

A CNAD a NATO tagországai közötti *fegyverzeti együttműködésért* felelős szerv. Rendszeres üléseinek napirendjén a NATO erői számára szükséges fegyverzet és felszerelés *fejlesztésének és beszerzésének* politikai, gazdasági és műszaki vonatkozásai szerepelnek. A CNAD tevékenységét haderőnemenkénti fegyverzeti csoportok segítik.

1. Történeti előzmények

Az RTO folytatója annak a védelmi célú kutatásban és technológiafejlesztésben megvalósult korábbi együttműködésnek, amely **a Repülésügyi Kutatási és Fejlesztési Tanácsadó Csoportban** (Advisory Group for Aerospace Research and Development - **AGARD**) és **a Védelmi Kutatócsoportban** (Defence Research Group - **DRG**) öltött testet. Az 1952-ben alapított AGARD és az 1967-ben megalakult DRG **gyökerei** annyiban közősek, hogy mindkettőjük létrehozását az a repüléssel foglalkozó, magyar származású kiemelkedő tudós, **Dr. Kármán Tódor** kezdeményezte, aki korán felismerte a szövetség katonai ereje számára nyújtott tudományos támogatás fontosságát.

Az AGARD feladata volt segíteni és javítani a **repülésügyi** kutatásokkal és fejlesztésekkel kapcsolatos információcserét a NATO tagországai között. Ezen kívül az AGARD tudományos és műszaki tanácsadással segítette a NATO Katonai Bizottságát a repülésügyi kutatásokat és fejlesztéseket illetően, különös tekintettel a katonai alkalmazásokra. Az AGARD által folytatott kutatások és fejlesztések olyan nagy tématerületekre terjedtek ki, mint az aerodinamika és repülőeszköz-fejlesztés, a repülőeszközök hajtóművei és szerkezeti anyagai, az elektronika és hírközlés, az orvostudomány repüléssel foglalkozó ága, a geofizika és meteorológia, valamint a fegyverzetek és a fedélzeti műszerek.

A DRG annak a kutatás és technológiafejlesztés terén létrejövő együttműködésnek a segítésért volt felelős, amelynek hosszú távon **új, még sosem volt fegyverzeti eszközöket** kellett eredményeznie. Készített tanulmányokat saját kezdeményezésére, tudományos munkákat végzett a nemzetek javaslatára, s adott esetben tanulmányokat készített a haderőnemi fegyverzeti csoportok igényei alapján olyan területeket illetően, amelyeken a követelményeket technológiai okok miatt nem lehetett teljesíteni. A DRG a tevékenységét 8 úgynevezett **panelbe** (hosszú távú tudományos kutatások, fizika és elektronika, optika és infravörös fény, operációkutatás, orvostudomány, elektronikai hadviselés, légvédelem, információfeldolgozás) és 2 **speciális szakértői csoportba** (álcazás, illetve műszaki csapatok eszközei) szervezetten végezte. A paneleken belül a nemzeti szakértőkből álló **kutatócsoportok** (Research Study Group - **RSG**) által végzett tevékenységek az alábbi formákat ölthették: együttműködésen alapuló kutatás közös kísérletek végzésével vagy tanulmányok írásával; kísérleti minták, prototípusok vagy számítógépes modellek kifejlesztése; közös csapatpróbák adatgyűjtéshez vagy a prototípus vizsgálatához, vagy a műszaki tudás kicserélése például szimpóziumokon.

Az AGARD és a DRG **egybeolvadásával** alakult meg **1998. január 1-én** a NATO Kutatási és Technológiafejlesztési Szervezete, rövid angol nevén az RTO.

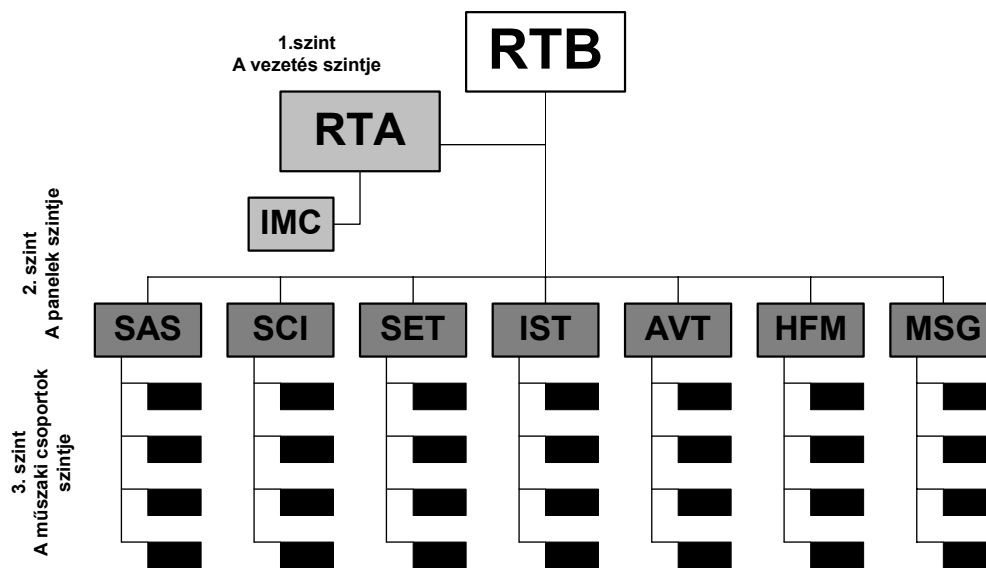
Rendeltetésének teljesítéséhez az RTO az alábbi fő tevékenységeket végzi:

- kidolgozza és naprakészen tartja a NATO összehangolt, hosszú távú, védelmi célú **kutatói és technológiafejlesztési stratégiáját**;
- koordinálja és harmonizálja a **munkaprogramokat** (Programs of Work - **POW**) a NATO kutatói és technológiafejlesztési közösségén belül;
- összehangolja a nemzetek közötti kutatói és technológiafejlesztési programokat;
- kutatói és technológiafejlesztési kérdésekben **tanácsokkal** szolgál a NATO felső szintű testületei számára;
- irányítja és segíti az **együttműködésen** alapuló kutatói tevékenységeket, például a teszteléseket, a méréssorozatokat;
- lehetővé teszi a kutatói és technológiafejlesztéssel kapcsolatos **információcserét** a NATO tagországai között;

- segítséget nyújt a tagországoknak **tudományos és technológiai potenciáljuk** növeléséhez, ami kézzelfoghatóan nyilvánul meg például Görögország, Portugália és Törökország esetében;
- sajátos támogatást nyújt a NATO **partnerországai** részére.

2. A szervezeti struktúra

Szervezeti felépítését tekintve az RTO-t a **Kutatási és Technológiafejlesztési Tanács** (Research and Technology Board - **RTB**), a **Kutatási és Technológiafejlesztési Ügynökség** (Research and Technology Agency - **RTA**), valamint **7 panel** alkotja.

A vezetés szintje

Az RTO-n belül a Kutatási és Technológiafejlesztési Tanács a **legmagasabb szintű** elvi irányító testület.

A testület feladata a **NATO védelmi célú kutatási és fejlesztési stratégiájának** kidolgozása és a programok végrehajtásának felügyelete. Az 1999-ben elfogadott stratégia három sarkalatos eleme a következő:

- Segítség adása a **NATO igényeinek** időben történő megfogalmazásához és kielégítéséhez, kimagasló szintű kutatás és technológiafejlesztés a NATO és a tagországok számára.
- A védelmi technológiák **rugalmasságának és megújításának** biztosítása.
- **Közös szemlélet** kialakítása a NATO K+F tevékenységéhez.

Minden NATO-tagország **legfeljebb három fővel** képviseltetheti magát az RTB-ben, de minden ország csak egy szavazattal rendelkezik. A képviselők személye **a kormányzati, az ipari vagy a felsőoktatási szférából** kerülhet ki, s minden esetben a nemzeti kormányok jelölik ki őket. Az RTB-ben a döntések **konszenzussal** születnek. Az RTB-nek hivatalból tagjai a NATO fő parancsnokainak, ügynökségeinek és testületeinek képviselői. Az RTB évente két ülést tart. Ez a képviseleti rendszer érvényesül a panelek szintjén is.

A panelek

A kutatás és technológiafejlesztés teljes spektrumát jól elkülönülő témakörökhöz szervezett ún. panelek fedik le. *A panelek fő funkciója a tervezés, a technikai iránymutatás, a projektek kezdeményezése és a forrásokkal való gazdálkodás az adott panel területén.* Ezek a panelek a nemzeti képviselőkből, a NATO más szerveinek (pl. Nemzetközi Katonai Vezérkar, a Szövetséges Hatalmak Atlanti-óceáni Legfelsőbb Parancsnoka, a Szövetséges Hatalmak Európai Legfelsőbb Parancsnoksága) és ügynökségeinek (pl. a NATO Konzultációs, Vezetési és Irányítási Ügynöksége), továbbá a kormányzatok, az ipar és a felsőoktatás képviselőiből, valamint elismert tudósokból állnak. A panelek ezen kívül *kommunikációs kapcsolatot* is jelentenek a katonai felhasználók és más NATO-szervek felé.

Az RTB felügyelete alatt az alábbi 7 panel tevékenykedik:

AVT	Applied Vehicle Technology	<i>Alkalmazott Járműtechnológia</i>
HFM	Human Factors and Medicine	<i>Emberi Tényezők és Orvostudomány</i>
IST	Information Systems Technology	<i>Információs Rendszerek Technológiája</i>
MSG	Modelling and Simulation Group	<i>Modellezés és Szimuláció Csoport</i>
SAS	Studies, Analysis and Simulation	<i>Tanulmányok, Elemzések és Szimuláció</i>
SCI	Systems Concepts and Integration	<i>Rendszerkonceptiók és Integráció</i>
SET	Sensors and Electronics Technology	<i>Szenzorok és Elektronikai Technológia</i>

Az Alkalmazott Járműtechnológia Panel

E panel célja, hogy a megfelelő technológiák korszerűsítésével *növekedjen* a járművek, azok meghajtásainak és energiarendszereinek *teljesítménye, biztonsága*, s *csökkenjen* a velük kapcsolatos *költség*. A panel az új és régi rendszerek szárazföldi, tengeri, légi és űrbeli viszonyok között működő járműveivel, hajtóműveivel és energiarendszereivel kapcsolatos technológiai kérdésekkel foglalkozik. Néhány jellemző tématerület ezeken belül: konfigurációs áramlástan, zaj- és rezgésvédelem, szerkezeti és nem szerkezeti anyagok, környezeti hatások, hajtóművek vezérlése és a tolóerő irányának változtatása, hajtóanyagok és égésfolyamat, tesztelési eljárások és műszerek.

Az Emberi Tényezők és Orvostudomány Panel

E panel tevékenysége az ember teljesítményének, egészségének, közérzetének és biztonságának műveleti körülmények közötti *optimalizálására* irányul. Ez magában foglalja a katonák, a technológiai rendszerek, feladatok és környezetek közötti fizikai, élettani, pszichológiai és megismerési összeférhetőség megértését és lehetővé tételét. A panel által lefedett három nagy tématerület a következő: a katonák döntést fogadó, feldolgozó és meghozó képességét befolyásoló emberi tényezők, a műveleti orvostudomány, valamint a katona védelme mostoha körülmények között.

Az Információs Rendszerek Technológiája Panel

E panel olyan cél eléréséért működik, hogy a harcolóknak, a tervezőknek és a stratégáknak a megfelelő időben, elfogadható áron, független, védett és megfelelő *információ* álljon rendelkezésére. A fő tématerületek a következők: információs hadviselés és információ-

biztosítás (pl. INFOSEC, COMPUSEC, COMSEC, TRANSEC, rendszerbiztonság), információ- és tudásmenedzselés (pl. információfúzió, vizualizálás, mesterséges intelligencia), híradás és hálózatok (pl. hálózatmenedzselés és –biztonság, mobil híradás), valamint architektúrák és támogató technológiák (pl. beszédfeldolgozás, modellezés és szimuláció).

A Modellezés és Szimuláció Csoport

Az 1999 eleje óta az RTO részét képező, panelként működő csoport célja, hogy könnyen **hozzáférhető, rugalmas és költséghatékony** eszközöket adjon a NATO műveleteinek nagyarányú erősítéséhez, ami a védelmi tervezést, a műveleti tervezést, a kiképzést és a gyakorlatokat illeti, továbbá támogatást nyújtson a műveletekhez, a kutatáshoz, a technológiai fejlesztéshez és fegyverzetek beszerzéséhez.

A Tanulmányok, Elemzések és Szimuláció Panel

E panel tevékenységi köréhez tartozik működésbeli és technikai természetű **tanulmányok készítése, információcsere az operációkutatás terén**, ezen belül módszerek és eszközök fejlesztése, valamint **fórum biztosítása** a műveleti kérdésekkel összefüggő **modellezéshez és szimulációhoz**. A panel által készített tanulmányok a technológia és a katonai tevékenységek közötti **kapcsolatra** koncentrálnak. Az elemzések fókuszpontjában az **erők és rendszerek műveleti hatékonyságának** vizsgálata áll. A szimuláció vonatkozásában a panel a hangsúlyt nem annyira a technikai eszközökre, inkább a **műveleti-működésbeli** kérdésekre helyezi.

A Rendszerkonceptiók és Integráció Panel

E panel tevékenységének középpontjában a korszerű rendszerekkel, elképzelésekkel, integrációval, műszaki eljárásokkal és technológiákkal kapcsolatos **ismeret és tudás növelése** áll az eszközplatformok és működési környezetek széles spektrumára kiterjesztve annak érdekében, hogy biztosítva legyen a műveleti területen alkalmazott eszközök **költséghatékonyasága**. A panelben folyó **multidiszciplináris** munka kiterjed az integrált védelmi rendszerekre, köztük az (ember vezette és ember nélküli) szárazföldi, légi, haditengerészeti és űrbeli rendszerekre, az ezekhez kapcsolódó fegyverekre és ellentevékenységekre.

A Szensorok és Elektronikai Technológia Panel

Ezt a panelt azzal a rendeltetéssel hozták létre, hogy egyrészt segítse elő a technológia fejlődését az **elektronika**, valamint a **passzív és aktív szensorok** területén, hisz azok elválaszthatatlanok a felderítéstől, a megfigyeléstől és a célelfogástól, az elektronikai hadviseléstől, a híradástól és a navigációtól; másrészt járuljon hozzá a **szensorok** képességeinek növelését azok **integrálása, fúziója** révén. A panelben folyó tevékenység kiterjed a célról visszavert jelek, a légkörben való jelterjedés vizsgálatára; az elektrooptikai, a rádiófrekvenciás, az akusztikus és mágneses szensorokra, antennákra, a jel- és képfeldolgozásra, az elektronikai alkatrészekre, a szensorok megerősítésére és elektromágneses kompatibilitására.

A Műszaki Csoportok

Az RTO tudományos és műszaki tevékenysége meghatározott feladatok meghatározott időtartam alatti végrehajtására létrehozott **műszaki csoportok** (Technical Teams - **TTs**) munkájában ölt testet, amelyek a struktúra harmadik szintjét képezik. Az ilyen Műszaki Csoportok szervezhetnek munkaértekezleteket (Workshops), szimpóziumokat (Symposia), csapatpróbá-

kat (Field Trials), előadássorozatok (Lecture Series) és képzési tanfolyamokat (Training Courses). Ezeknek **a műszaki csoportoknak feladata a tanácsadás, a kutatói hálózat létrehozása és az elhatározott, konkrét célú akciók megvalósítása.**

A panelek konkrét tevékenységei az alábbiakban öltenek testet:

- **Hosszú távú tudományos tanulmányok** (Long Term Scientific Studies - **LTSS**), amelyeknek célja felmérni a tudomány és a technika fejlődésének rövid és hosszú távon jelentkező hatásait a katonai tevékenységekre, s hogy miként hathat az új eszközök és módszerek megjelenése a harcászati elképzelésekre és a doktrínákra.
- **Katonai alkalmazási tanulmányok** (Military Application Studies - **MAS**), amelyek rövid távú, „gyors reagálású” tanulmányok, s amelyeknek célja a technológia hadműveleti eljárásokban való alkalmazásának vizsgálata a hadműveletek és az eszközök terén jelentkező elégtelenségek megszüntetéséhez. Általában egy széles probléma terület rendszerszemléletű megközelítését alkalmazzák, egy szűk műszaki problémára való koncentráció helyett. E tanulmányok egy év alatt készülnek el, s a hadműveleti, elemző, műszaki és ipari szakértelem széles skáláját veszik igénybe.
- **Szakértői konzultációk** (Expert Consultancy) tartása a NATO tagországai, parancsnokságai, ügynökségei és a tervezéssel foglalkozó törzsek által fontosnak ítélt problémákkal kapcsolatosan, különösen pedig tájékoztatás az operációkutatási tanulmányok eredményeiként jelentkező hipotézisek, kritériumok és módszertan hatásairól és hasznosságukról a védelmi tervezésben, főleg ami a hatékonyságot és a költséghatékony-ságot illeti.

Sajátos körülmények fennállása esetén minden panel létrehozhat **informális csoportokat**, amelyek tevékenységüket legfeljebb egy éven át fejtik ki. Ilyen informális csoportok a következők:

- **Előzetes kutatást végző csoport** (Exploratory Team - **ET**), amely megállapítja, hogy egy adott projekthez szükséges-e egy műszaki csoport létrehozása.
- **Szakértői csoport** (Specialist Team - **ST**), amelyet sürgős, magas prioritású, rövid határidejű feladat végrehajtására hoznak létre.

Szervezés, kordinálás és kapcsolattartás

A **Kutatási és Technológiafejlesztési Ügynökség** feladata egyrészt az RTB **segítése**, másrészt az RTO tudományos és műszaki programja fejlesztésének, koordinálásának és végrehajtásának támogatásához szükséges tevékenységek végrehajtása. E feladatok végzése során az RTA **kapcsolatot** tart fenn a NATO más védelmi célú testületeivel és ügynökségeivel. E kapcsolattartást az RTA egyik fontos szervezeti eleme, a NATO Központjában elhelyezett **Műszaki Tanulmányok Együttműködési Irodája** (Technical Studies Cooperation Office – **TSCO**) végzi.

A TSCO egyik fontos feladata a NATO katonai és polgári felhasználói részére készülő tanulmányok készítésének **menedzselése**. Ilyen tanulmányok készítését leginkább az SAS panel kezdeményezi, s ezért is van az, hogy a TSCO vezetője egyben **az SAS panel végrehajtásért felelős tisztségviselője**.

A TSCO másik fontos feladata az **Euro-atlanti Partnerség** (Euro-Atlantic Partnership – **EAP**) országai (korábbi nevükön Békepartnerségi vagy PfP országok) irányában folytatott

különböző tevékenységek koordinálása, a kapcsolatok fejlesztési lehetőségeinek feltárása, majd ezt követően a megfelelő lépések megtételének kezdeményezése.

Az RTA Párizs közelében található központjában dolgozó műszaki és adminisztrációs személyzetet igazgató vezeti.

Az Információkezelési Bizottság

Mint az RTA közvetlen támogató eleme, az **Információkezelési Bizottság** (Information Management Committee – **IMC**) tanácsadással szolgál és szaktudást nyújt az RTO-nak az **alkalmazott információkezelés** területén. Tevékenysége kiterjed az elektronikus kommunikációra, kiadványok megjelentetésére és elosztására, valamint az elektronikus kommunikáció módszereihez alkalmazott értékelési eljárásokra.

Az RTO kiadványai

Az RTO egyik elsődleges feladata a védelmi tevékenységekkel kapcsolatos naprakész **tudományos és műszaki információ széleskörű terjesztése** a NATO tagországai között. Az RTO minden tudományos és technikai tevékenységének eredményét megjelentetik, és a lehető legszélesebb körben terjesztik a biztonsági és kereskedelmi megkorlátozások keretein belül. Az **RTO kiadványai** magas színvonalú, komoly értékeket hordozó tudományos munkákat és kutatási eredményeket közölnek angol nyelven. Napjainkban folyik az RTO kiadványainak **elektronizálása**, s az RTO honlapján hamarosan hozzáférhetők lesznek (www.rta.nato.int).

II. HAZÁNK BEKAPCSOLÓDÁSA A SZERVEZET TEVÉKENYSÉGÉBE

Az eddig eltelt mintegy másfél év alatt a HM Haditechnikai Intézet szervezésében az alábbi képviseleti rendszer alakult ki:

- Az **RTB-ben három fő** képviseli hazánkat. A vezető képviselő a **HM Haditechnikai Intézet** főigazgatója, a másik kettő az **Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság** egyik osztályvezetője, illetve a **Budapesti Műszaki Egyetem** egyik professzora.
- Az egyes **panelekben** és az **RTA Információkezelési Bizottságában** a magyar képviseletet **2-3 fő** látja el, akik a **HM Haditechnikai Intézet**, az **MTA SZTAKI**, a **BME**, az **MH Híradófőnökség** valamint az **MH Egészségvédelmi Intézetének** munkatársai közül lettek felkérve a képviseleti teendők ellátására.

1998 ősze óta a **magyar részvétel folyamatos** az RTB, az SAS panel és az RTA Információmenedzselési Bizottságának értekezletein, **egy-egy alkalommal** vett részt magyar képviselő az **SET**, az **SCI panelek** ülésein, valamint a **Vegyész és biológiai védelemmel**, illetve a **Gyalogsági aknáknak kiváltásával** foglalkozó **műszaki csoportok** munkaértekezletein.

A HM Haditechnikai Intézet a Légierő Vezérkarral közösen megszervezte és lebonyolította az SAS panel **"Repülőszemélyzet kiképzése megosztott szimulációval"** témában tanulmányt készítő munkacsoportja vezetőjének és munkatársának magyarországi tényfeltáró látogatását.

A HM Haditechnikai Intézet, mint **nemzeti terjesztő központ**, folyamatosan érkezteti az RTO minősített és nem minősített publikációit, amelyek az Intézetben hozzáférhetők. **A publikációk egy példányát az intézet folyamatosan megküldi a ZMNE Könyvtárának.**

1999 tavaszán a Haditechnikai Kutatók és Fejlesztők Napján, valamint a HM Oktatási és Tudományos Tanácsának a HM Haditechnikai Intézetben tartott értekezletén részletesen ismertve lett a NATO K+F szervezete és annak tevékenysége.

Az SAS Panel Budapesten rendezte meg 1999. május 5-7. között **Környezetszennyezés megelőzése katonai rendszerekben** című szimpóziumát.

1999 őszén megbeszélésre került sor a HM Haditechnikai Intézet, a Budapesti Műszaki Egyetem, a Miskolci Egyetem, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a HM Oktatási és Tudományszervező Főosztály, a HM Haditechnikai Fejlesztési és Beszerzési Főosztály és a HVK Tudományszervező Osztály képviselői között, amelyen ismertette lett a NATO K+F szervezete és annak tevékenysége, valamint **a felsőoktatási és a tudományos szféra minél szélesebb körű bekapcsolódásának lehetősége.**

Hazánk is bekapcsolódott **a NATO koszovói műveleteinek tapasztalatait** összegező katonai alkalmazási tanulmányt készítő munkacsoport tevékenységébe. A témában 2000 tavaszán rendezendő értekezleten magyar részről előadás hangzik el **A magyar nemzeti tapasztalatok** címmel.

2000-ben hazánk rendezi az RTB őszi értekezletét, valamint az SCI panel őszi értekezletét és "A védelmi rendszerekben jelentkező erkölcsi kopás kereskedelemről beszerezhető alkatrészekkel történő csökkentésének stratégiái" című szimpóziumát.

Tovább lépés

Eddigi tevékenységekkel hazánk bekerült a NATO kutatási és technológiafejlesztési folyamatába, az információáramlásba. A konkrét témákban való részvétel egyértelműen a szakmai ismeretek gyarapodását, s ha áttételesen is, a gazdasági hasznot prognosztizálja.

A NATO K+F szervezetéhez csatlakozás kezdeti lépéseinek megtétele után számos feladat vár végrehajtásra a hatékony és eredményes magyar részvétel eléréséhez. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- A NATO K+F szervezetének **minél szélesebb körű ismertté tétele** nemcsak a HM és az MH köreiben, de a felsőoktatási és a védelmi ipari szférában is. Ehhez fel kívánjuk használni a sajtót, az Internetet, a védelmi szféra rendezvényeit.
- A **folyamatos részvétel** elérése a panelek értekezletein. **Fokozatos bekapcsolódás** a műszaki csoportok szintjén folyó tevékenységekbe. Mindezeknek eddig alapvetően adminisztratív akadálya volt (a C, illetve B típusú nemzetbiztonsági ellenőrzés lassú volta).

Mindezek gondos tervező, szervező és adminisztrációs tevékenységet igényelnek, amelynek sikeres folytatása eredményeként a magyarországi haditechnikai kutatás és fejlesztés nemzetközi ismertsége és elismertsége növekedhet, s hozzájárulhat hazánk, s ezzel a NATO védelmi képességeinek javításához.